

gada pārskata ziņojums

2008.

Kopsavilkums

EIROPAS DATU
AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

gada pārskata ziņojums **2008.**

Kopsavilkums

EIROPAS DATU
AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Pasta adrese - rue Wiertz, 60 — B-1047 Brussels
Birojs – rue Montoyer, 63, Brussels, Belgium
E-pasta adrese – edps@edps.ESropa.ES
Interneta adrese – www.edps.ESropa.ES
Tel. – (32-2) 283 19 00;
fakss – (32-2) 283 19 50

***Europe Direct – tai paslauga, padésianti Jums rasti atsakymus į klausimus apie
Europos Sąjungą***

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Kai kurie mobiliojo ryšio operatoriai neteikia paslaugos skambinti 00 800 numeriu arba šie skambučiai yra mokami.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji pasiekama per EUROPA serverį (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, 2009

ISBN 978-92-95030-89-3

© Europos Bendrijos, 2009
Leidžiama dauginti, nurodžius šaltinį

Ievads

Šis ir Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja (EDAU) 2008. gada pārskata ziņojuma kopsavilkums. Pārskata ziņojumā ir pilnībā aptverts 2008. gads – ceturtais, kopš EDAU pilnībā darbojas kā jauna, neatkarīga pārraudzības iestāde. Šajā pārskata ziņojumā EDAU arī noliek pirmās pilnvaras un dod iespēju izvērtēt viņa darbības attīstību kopš paša sākuma.

Peter Hustinx (datu aizsardzības uzraudzītājs) un *Joaquín Bayo Delgado* (datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs) 2004. gada janvārī stājās amatā un sāka veidot neatkarīgu iestādi, kas nodarbotos ar personas datu aizsardzību Eiropas Savienības (ES) mērogos. EDAU uzdevums ir nodrošināt, lai Kopienas iestādes un struktūras no personas datu apstrādes viedokļa respektētu fizisku personu pamattiesības un pamatbrīvības, un it īpaši privātumu.

Galvenās EDAU funkcijas, kā noteikts Regulā 45/2001¹, ir šādas –

- pārraudzīt un nodrošināt, lai regulas būtu ievērotas, Kopienas iestādēm un struktūrām apstrādājot personas datus (pārraudzība);
- konsultēt Kopienas iestādes un struktūras visos jautājumos, kas ir saistīti ar personas datu apstrādi. Pie tiem pieder konsultācijas par ierosinātiem tiesību aktiem un tādu jaunu notikumu pavērsieni pārraudzība, kuri ietekmē personas datu aizsardzību (konsultācijas);
- sadarboties ar valstu pārraudzības iestādēm un pārraudzības struktūrām ES “trešajā pilārā”, lai celtu personas datu aizsardzības konsekvenci (sadarbība).

Pārskata ziņojums liecina, ka ir gūti lieli panākumi gan pārraudzības, gan konsultāciju jomā. Tas, kā Kopienas iestādes un struktūras ievēro datu aizsardzības noteikumus un principus, aizvien attīstās, bet priekšā vēl ir nopietni pārbaudījumi. Uzsvars no pārraudzības tālab pārbidās uz ieteikumu īstenošanas pārraudzību, provizoriski pārbaudot un uzlabojot to, kā aģentūrās ievēro datu aizsardzības noteikumus un principus. Tādā sakarā EDAU ir arī pabeidzis pirmās pārbaudes uz vietas dažādās iestādēs un struktūrās, lai izvērtētu noteikumu un principu praktisku ievērošanu.

EDAU 2008. gadā ir vēl vairāk vērsis plašumā sniegtās konsultācijas, kā arī nācis klajā ar atzinumiem par vēl lielāku skaitu ierosinātu tiesību aktu. EDAU ir paplašinājis komentāru apjomu, pievēršoties vairākām iepriekš neaplūkotām politikas jomām – un visām likumdošanas procedūras stadijām. Lielākā daļa EDAU atzinumu joprojām aplūko jautājumus, kas attiecas uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, bet novārtā nav atstātas arī citas politikas jomas, piemēram, e-privātums, atklāta piekļuve dokumentiem un pārrobežu veselības aprūpe.

Sadarbībā ar attiecīgu valstu pārraudzības iestādēm īpaša uzmanība joprojām ir pievērsta 29. panta datu aizsardzības darba grupas uzdevumam, un tālab tās pirmajā darbības gadā ir pieņemta jauna darba programma un gūti pirmie labie rezultāti. EDAU joprojām īpaši uzsver saskaņotu *Eurodac* pārraudzību un ciešu sadarbību ar datu aizsardzības iestādēm policiju un tiesu iestāžu sadarbības jomā.

¹ Regula (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti, OV L 8, 12.01.2001..

2008. Gada rezultāti

2007. gada pārskata ziņojumā bija minēts, ka 2008. gadā ir paredzēts sasniegt šādus galvenos mērķus. Lielākā daļa no mērķiem daļēji vai pilnībā ir sasniegti.

- **Atbalsts datu aizsardzības inspektoru tīklam**

EDAU joprojām nopietni atbalsta datu aizsardzības inspektoros un mudina viņus arī turpmāk savā starpā dalīties pieredzē un labākā praksē. Īpašu uzmanību viņš bija pievērsis jaunizveidoto aģentūru datu aizsardzības inspektoriem.

- **Provizorisku pārbažu nozīme**

Ir izdots ļoti daudz provizorisku pārbažu atzinumu, tomēr vēl daudz darba ir jāveic, lai lielākā daļā iestāžu un struktūru pabeigtu provizoriskas pašreizējo datu apstrādes darbību pārbaudes. Lielāks uzsvars ir likts uz ieteikumu īstenošanu.

- **Horizontālas norādes**

Ir izstrādātas norādes par svarīgākām problēmām, kas attiecas uz lielāko daļu iestāžu un struktūru (piem., personāla pieņemšana darbā, ar veselības stāvokli saistītu datu apstrāde), vismaz sākotnēji – lai atvieglinātu provizoriskas aģentūru pārbaudes. Tādas norādes drīzumā darīs pieejamas visām ieinteresētām pusēm.

- **Prasību ievērošanas izvērtējumi**

EDAU joprojām ir vērtējis, kā visas iestādes un struktūras ievēro Regulu (EK) No 45/2001, un līdz 2009. gada vidum sniegs pārskatu par gūtajiem panākumiem. Papildinot vispārējo apsekojumu, dažādās iestādēs un struktūrās notika pirmās pārbaudes, lai pārlicinātos, kā tās ievēro prasības konkrētos aspektos.

- **Lielas sistēmas**

EDAU līdz ar attiecīgu valstu pārraudzības iestādēm ir joprojām turpinājis saskaņoti pārraudzīt *Eurodac*, un īsteno šajā sakarā pieņemtās darba programmas. EDAU arī ir spēris pirmos soļus pretī citām lielām sistēmām, piemēram, SIS II un VIS.

- **Atzinumi par tiesību aktiem**

EDAU ir izdevis ārkārtīgi daudz atzinumu vai piebilžu par ierosinātiem jauniem tiesību aktiem vai saistītiem dokumentiem, kas aptver plašāku jomu nekā jebkad agrāk, un nodrošinājis pietiekamu devumu no pirmās līdz pēdējai likumdošanas procedūras fāzei.

- **Lisabonas Līgums**

Lisabonas Līguma radītās sekas ir rūpīgi analizētas, bet tā stāšanās spēkā ir atkarīga no tā, kā to beidzot ratificēs dažas dalībvalstis. Analīze ir apliecinājusi, ka Līgumam potenciāli var būt nopietns sekas – gan organizatorisku, gan arī būtisku iemeslu dēļ – ar skaidri iezīmētām iespējām uzlabot datu aizsardzību.

- **Tiešsaistē pieejama informācija**

Informācija, kas ir pieejama EDAU interneta lapā, ir kļuvusi labāka satura atjaunināšanas un izvēršanas ziņā, turklāt arī tās pieejamība ir atvieglināta. 2009. gadā ir paredzami turpmāki uzlabojumi, un pie tiem piederēs arī informatīva elektroniska avīze.

- **Reglaments**

Reglamenta gatavošana, lai tas aptvertu dažādus EDAU uzdevumus un darbības, ir stipri pavirzījusies uz priekšu – līdz ar iekšējām vajadzībām domātu rokasgrāmatu pašu svarīgāko darbību veikšanai. Rezultāti 2009. gadā būs pieejami EDAU interneta lapā – kā arī ieinteresētām pusēm domāti, praktiski izmantojami instrumenti.

- **Resursu apsaimniekošana**

Finanšu resursu un cilvēkresursu apsaimniekošana ir konsolidēta vai attīstīta, un stiprināti citi iekšēji procesi. Iekšēju pārbaūžu funkciju funkcionālisms un efektivitāte arī ir kļuvusi labāka.

2009. Gadam nospraustie mērķi

Šis būs pirmais gads, kad EDAU būs saņēmis jaunas pilnvaras, turklāt arī iestādei būs – daļēji – jauns sastāvs. Tālab ir paredzams turpinātības un pārmaiņu apvienojums. Šo gadu EDAU aizvadīs, stratēģiski izvērtējot uzdevumus un pienākumus, un ieskicējot turpmāko nākamo četru gadu attīstības virzienus. Apsvērumi notiks vienā laikā ar nozīmīgām pārmaiņām EDAU apkārtējā vidē, piemēram, pārbaudījumi, ko radīs jauni Eiropas tiesību akti, jauna Eiropas Komisija, iespējama Lisabonas Līguma stāšanās spēkā, citas jaunas ilgtermiņa politikas jomas un sistēmas, un to apvienotais iespaids uz datu aizsardzību. EDAU ir iecerējis šajā jautājumā ieņemt skaidru nostāju, un nākamā gada pārskata ziņojumā viņš sniegs pārskatu par secinājumiem.

Šādi galvenie mērķi ir izvēlēti 2009. gadam, neskarot minētās stratēģiskās analīzes rezultātus. Arī par gūtajiem rezultātiem pārskatu sniegs nākamgad.

● **Atbalsts datu aizsardzības inspektoru tīklam**

EDAU arī turpmāk nopietni atbalstīs datu aizsardzības inspektoros, it īpaši nesen izveidotās aģentūrās, un atbalstīs savstarpēju dalīšanos pieredzē un labākā praksē, lai stiprinātu to efektivitāti.

● **Provizorisku pārbaūžu nozīme**

EDAU ir iecerējis pabeigt provizoriskas lielākā daļā iestāžu un struktūru pašlaik izmantojamo datu apstrādes darbību pārbaudes un aizvien vairāk uzsvērt ieteikumu īstenošanu. Provizoriskas pārbaudes tādām datu apstrādes darbībām, kas ir kopīgas lielākai daļai aģentūru, izpelnīsies īpašu uzmanību.

● **Horizontālas norādes**

EDAU arī turpmāk izstrādās norādes par svarīgākām problēmām, kas ir kopīgas lielākai daļai iestāžu un struktūru, un darīs tās atklātībā pieejamas. Publicēs pamatnostādnes par videonovērošanu, kas arī palīdzēs pievērst papildu uzmanību gadījumiem, kas rada īpašus apdraudējumus.

● **Sūdzību izskatīšana**

EDAU publicēs politikas sistēmu, kā izskatīt sūdzības, lai informētu visas iesaistītās puses par attiecīgām procedūrām, arī kritērijiem, vai sākt izmeklēt iesniegtas sūdzības.

● **Pārbaūžu politika**

EDAU arī turpmāk vērtēs Regulas (EK) Nr. 45/2001 ievērošanu, dažādām iestādēm un struktūrām piemērojot dažāda tipa pārbaudes, un aizvien vairāk pārbaūžu veikt uz vietas. EDAU interneta lapā 2009. gadā būs publicēta vispārēja pārbaūžu politika.

● **Konsultāciju mērogi**

EDAU, balstoties uz sistemātisku svarīgāko tematu un prioritāšu uzskaiti, turpinās laikus nākt klajā ar atzinumiem vai komentāriem par ierosinātiem jauniem tiesību aktiem un nodrošinās pareizus turpmākus pasākumus.

- **Stokholmas programma**

EDAU ir iecerējis īpašu uzmanību pievērst jaunas piecu gadu politikas programmas gatavošanai brīvības, drošības un tiesiskuma jomā, lai Eiropadome to pieņemtu 2009. gada nogalē. Kā galveno priekšnosacījumu ir paredzēts uzsvērt vajadzību pēc efektīviem datu aizsardzības drošības pasākumiem.

- **Informācija**

EDAU arī turpmāk cels tiešsaistes informācijas instrumentu (interneta lapas un informatīvas elektroniskas avīzes) kvalitāti un efektivitāti un izvērtēs, un vajadzības gadījumā atjauninās citas informācijas darbības.

- **Reglaments**

EDAU pieņems un publicēs reglamentu, ar ko apstiprinās vai skaidrāku padarīs pašreizējo praksi, veicot dažādus uzdevumus un darbības. Ieinteresētām pusēm interneta vietnē būs pieejami praktiski izmantojami instrumenti.

- **Resursu apsaimniekošana**

EDAU konsolidēs un turpinās attīstīt darbības ar finanšu resursiem un cilvēkresursiem, un stiprinās citus ar iestāžu darbu saistītus procesus. Īpašu uzmanību viņš pievērsīs personāla pieņemšanai ilgtermiņa darbos, vajadzībai iegūt papildu biroju telpas, kā arī lietu izskatīšanas sistēmas attīstīšanai.

Pārraudzība

Viena no galvenām EDAU funkcijām ir neatkarīgi pārraudzīt Kopienas iestāžu vai struktūru veiktas datu apstrādes darbības. Tiesiskais regulējums ir Regula (EK) Nr. 45/2001, kurā ir noteikti vairāki personas datu apstrādātāju pienākumi līdz ar vairākām tādu personu tiesībām, kuru dati tiek apstrādāti.

Par personas datu apstrādes darbībām, kas datu subjektus īpaši neapdraud, dara zināmu attiecīgās iestādes vai struktūras datu aizsardzības inspektoram. Ja personas datu apstrāde rada īpašu apdraudējumu personām, kā datus apstrādā, EDAU tas ir provizoriski jāpārbauda. EDAU nosaka, vai datu apstrāde notiek saskaņā ar regulu.

Pie pārraudzības, ko vada datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs, pieder datu aizsardzības inspektoriem doti padomi un palīdzība – iepriekš pārbaudot apstrādes darbības, kas var radīt apdraudējumu – kā arī izmeklēšana uz vietas un sūdzību izskatīšana.

Provizoriskas pārbaudes

Provizoriskas pārbaudes arī 2008. gadā bija galvenais EDAU pārraudzības uzdevumu aspekts.

Kā minēts iepriekšējos gada pārskata ziņojumos, EDAU ir pastāvīgi mudinājis datu aizsardzības inspektoros sūtīt EDAU vairāk paziņojumu par provizoriskām pārbaudēm. Paziņojumu saņemšanai *ex post* lietās, kas provizoriski būtu jāpārbauda EDAU, bija nolikts termiņš – 2007. gada pavasaris – lai mudinātu Kopienas iestādes un struktūras pielikt vēl lielākus pūliņus, lai pilnībā izpildītu pienākumu sūtīt ziņojumus. Tādējādi paziņojumu skaits būtiski palielinājās.

Visumā 2008. gads ir bijis intensīva darba gads, kurā ir izdots vairāk **provizorisku pārbaudžu atzinumu** (105 atzinumi) nekā jebkurā iepriekšējā gadā. Tikai dažas minētās lietas bija “īstas provizoriskas pārbaudes”, t.i., attiecīgas iestādes tikai dažkārt ievēroja ar provizoriskām pārbaudēm saistītas procedūras, pirms apstrādāt datus.

EDAU pirmo reizi ir pieņēmis lēmumu ierosināt dažu paziņojumu atsaukšanu. Tas tāpēc, ka minētie paziņojumi attiecās vai nu uz novecojušām datu apstrādes darbībām, ko paredzēts aizstāt ar jaunām, vai paziņojumos nebija pietiekamas informācijas, un tāpēc pret tiem nebija varēts izturēties ar pareizu faktu vai procedūras izpratni.

Runājot par termiņiem – tagad EDAU izstrādā atzinumus vairāk nekā divas dienas īsākā laikā nekā 2007. gadā. Tāds skaitlis ļoti iepriecina, jo paziņojumu skaits aizvien aug, un tie kļūst aizvien sarežģītāki. Tomēr EDAU ir norūpējies par to, ka iestādēm un struktūrām ir vajadzīgs ilgs laiks, lai sagatavotu pilnīgu informāciju. Tādā sakarā EDAU iestādēm un struktūrām atkārtoti atgādina pienākumu sadarboties ar EDAU un darīt viņam zināmu lūgto informāciju.

2008. gadā provizoriskas *ex-post* pārbaudes² attiecās galvenokārt uz šādiem jautājumiem – ar veselības stāvokli saistītiem datiem, ko apstrādā iestādes un struktūras, personāla pieņemšanu darbā un kandidātu atlasī, personāla izvērtēšanu, žurnālistu akreditāciju, identitātes noteikšanas sistēmām, piekļuves kontroles un aizsardzības pasākumu izmeklēšanu.

² Provizoriskas *ex-post* pārbaudes attiecas uz tādām datu apstrādes darbībām, kas ir sāktas pirms EDAU un datu aizsardzības uzraudzītāja palīga iecelšanas amatā (pirms 2004. gada 17. janvāra), kuras tāpēc nav varēts pārbaudīt pirms to sākuma.

Runājot par galvenām problēmas īstās provizoriskās pārbaudēs – tās attiecās uz īpašām atlases procedūrām, it īpaši Pamattiesību aģentūrā un EDAU gadījumā, uz eksperimentālu projektu, kas attiecās uz individuālu pārraudzību, elastīgu darbalaiku (*flexitime*), identitātes un piekļuves kontroli, kā arī uz e-pārraudzību.

Dažas nopietnas problēmas turklāt ir sāktas risināt pirmo reizi, arī identitātes noteikšanas pakalpojumi, piekļuves kontrole, izmantojot acu zīlīšu skenēšanu vai pirkstu nospiedumu autentificēšanu, aizsargpasākumu pārbaudes, pārraudzība, kā personāls lieto internetu, un videonovērošanas sistēmas.

Sūdzības

Sūdzību kopskaits 2008. gadā joprojām ir audzis (ir saņemta 91 sūdzība), un pieņemamu sūdzību ir mazāk nekā iepriekš (23 pieņemamas sūdzības), bet kopumā sarežģītība ir kļuvusi lielāka. Ļoti daudzas sūdzības ir atzītas par nepieņemamām – konkrēti tāpēc, ka tās attiecās tikai uz personas datu apstrādi dalībvalstu mērogos (kur kompetentas ir attiecīgo valstu datu aizsardzības iestādes). Pieņemamās lietas konkrēti attiecās uz tādām problēmām kā piekļuve datiem, diskrētu datu apstrāde, uz tiesībām labot datu kļūdas un pienākumu nodrošināt informāciju.

EDAU joprojām izstrādā sistemātisku politiku, kā izskatīt sūdzības. 2009. gadā EDAU savā interneta lapā darīs pieejamus galvenos procedūras elementus un sūdzību veidlapas paraugu līdz ar informāciju par sūdzību iesniegšanas iespējām. Paredzams, ka minētā publikācija palīdzēs potenciāliem sūdzību iesniedzējiem iesniegt sūdzības, reizē ierobežojot acīmredzami nepieņemamu sūdzību skaitu.

Pārbaužu politika

“2007. gada pavasara termiņa” sistēmā pirmā operācijas daļa, kas bija sāktā 2007. gadā, notika vēstuļu formā – tās bija adresētas iestāžu un aģentūru direktoriem, lai noteiktu, kā regula tiek ievērota. Pamatojoties uz saņemtajiem datiem par reakciju, EDAU ir izstrādājis vispārēju pārskatu, ko 2008. gada maijā darīja atklātībā pieejamu un piesūtīja visām iestādēm un aģentūrām. Kā jau ziņots, operācija sāka EDAU centienus – kas joprojām turpinās – nodrošināt regulas ievērošanu, un tādā sakarā ir iespējamas pārbaudes uz vietas.

Tādā sakarā EDAU ir vērsis plašumā **pārbaudes politikas aspektus**, un dažādās iestādēs un struktūrās ir beidzis pirmo uz vietas veikto pārbaužu kompleksu, lai noteiktu, kā regulu reāli ievēro. Iesniegta sūdzība var likt sākt pārbaudes – vai EDAU tās var sākt pēc savas ierosmes. Pārbaudēs EDAU uz vietas pārbauda faktus un reālo stāvokli. Pārbaudes var arī dot lielu ieguldījumu, lai pārbaudāmās iestādes labāk informētu par datu aizsardzības jautājumiem.

EDAU 2008. gadā definēja pirmo plašo pārbaužu procedūru. Tajā ietilpst trīs fāzes –

- pirmajā fāzē EDAU ir veicis divus izmēģinājuma apmeklējumus, lai uz vietas pārbaudītu metodoloģiju;
- otrā fāzē EDAU ir sīkāk izstrādājis praktiski izmantojamo metodoloģiju;
- trešā fāzē EDAU ir veicis divas pārbaudes Eiropas iestādēs un struktūrās – Eiropas Ekonomikas un sociālā komitejā un Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādē – kas bija izvēlētas 2007. gada pavasara plānā.

Administratīvi pasākumi

Tāpat arī EDAU ir turpinājis dot padomus par administratīviem pasākumiem, ko bija iecerējušas Kapienas iestādes un struktūras saistībā ar personas datu apstrādi. Bija izvirzīti daudzi nopietni jautājumi, arī jauns darba nespējas / slimības lapas paraugs; piekļuve atklātībā pieejamiem dokumentiem, kuros ir personas dati; tiesības, ko piemērot dažām datu apstrādes darbībām; slimnieku uzskaites karšu pārsūtīšana valstu tiesām; Regulas (EK) Nr. 45/2001 īstenošanas noteikumi un Eiropas ombuda izskatītās sūdzības.

Videonovērošana

EDAU turpināja strādāt ar videonovērošanas **pamatnostādnēm**, lai iestādēm un struktūrām dotu praktiskas norādes, kā jāievēro datu aizsardzības noteikumi, izmantojot videonovērošanas sistēmas. Pirmais iekšēju pamatnostādņu darba variants bija sagatavots 2008. gada beigās. Minēto projektu 2009. gada vidū darīs atklātībā pieejamu, lai ar to varētu iepazīties.

Konsultācijas

EDAU daudzās dažādās politikas jomās konsultē Kopienas iestādes un struktūras datu aizsardzības jautājumos. Konsultatīvais uzdevums ir saistīts ar ierosinātiem jauniem tiesību aktiem, kā arī ar citām ierosmēm, kas var iespaidot personas datu aizsardzību Eiropas Savienībā. Parasti EDAU konsultācijas notiek oficiālu atzinumu formā, bet viņš var arī sniegt norādes piebilžu vai politikas dokumentu formā. Pie minētajām darbībām pieder arī pārraudzīt tehnoloģijas attīstību, kas ietekmē datu aizsardzību.

EDAU atzinumi un svarīgākie jautājumi

2008. gadā EDAU ir nācis klajā ar **14 atzinumiem** par ierosinātiem ES tiesību aktiem. Tāpat kā agrākos gadus liela daļa atzinumu attiecas uz **brīvības, drošības un tiesiskuma** jomu gan “Kopienas pilārā”, gan policijām un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās (“trešo pilāru”). Minētā joma aptver gandrīz pusi EDAU izdoto juridisko atzinumu, proti, sešus no četrpadsmit. Svarīgs pavērsiens šajā jomā bija pieņemtais **datu aizsardzības pamatlēmums** (2008. gada 27. novembris) par tādu personas datu aizsardzību, ko apstrādā, policijas un tiesu iestādēm sadarbojoties krimināllietās. Visās sarunās EDAU, kas ir izdevis trīs atzinumus, kā arī piebildes par šo tiesību aktu, tam ir pievērsis īpašu uzmanību.

Ierosinājums izdarīt grozījumus Regulā par **atklātībā pieejamiem dokumentiem**, kas ir ES iestāžu rīcībā, kā arī pārskatīt direktīvu par privātumu un elektronisku saziņu (**ePrivātuma direktīva**) arī bija īpašas EDAU uzmanības lokā. Arī ar **pasažieru vārdu reģistru** (*Passenger Name Records – PNR*) saistīti jautājumi izpelnījās ievērojamu vietu konsultatīvās EDAU darbībās, it īpaši ņemot vērā turpmākas darbības pēc ES ierosinājuma saistībā ar pasažieru vārdu reģistru.

Informācijas apmaiņa

Jautājums par informācijas apmaiņu, it īpaši par informācijas sistēmu izveidi un piekļuvi tādām sistēmām, bija svarīga joma, kam pievērsta īpašu uzmanību. EDAU ir pieņēmis atzinumus par informācijas apmaiņas sistēmām, kas ierosinātas saskaņā ar Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (*Internal Market Information System – IMI*), *Eurojust*, ceļu satiksmes drošības sistēmu, tādu bērnu aizsardzības sistēmu, kuri izmanto internetu, *ECRIS*, ES un ASV Informācijas apmaiņas augsta līmeņa kontaktgrupu un Eiropas e-tiesiskuma stratēģijas sistēmu. Provizorisks piebildes ir izdotas arī par Komisijas izstrādāto ES robežu apsaimniekošanas paketi.

EDAU atzinumos ir uzsvērts, ka tāda informācijas apmaiņa katrā konkrētā gadījumā ir jāizvērtē pareizi un rūpīgi. Turklāt, ja notiek tāda informācijas apmaiņa, ir jāīsteno īpaši datu aizsardzības līdzekļi.

Jaunas tehnoloģijas

Vairākkārt EDAU ir pievērsies jautājumam par jaunu tehnoloģiju (piem., *ECRIS*, Eiropas e-tiesiskuma stratēģijas) lietojumu. Viņš ir atkārtoti aicinājis nodrošināt, lai datu aizsardzības apsvērumus ņemtu vērā

jau pašā agrākā stadijā, kad vien tas ir iespējams (“**individuāls privātums – privacy-by-design**”). Turklāt EDAU ir uzsvēris, ka tehnoloģijas instrumenti būtu jālieto gan tāpēc, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu, gan arī, lai garantētu attiecīgu personu tiesības.

EDAU ir rūpīgi sekojis jaunākiem pavērsieniem **informācijas sabiedrībā** un tos komentējis – piemēram, **radio frekvenču identifikāciju (Radio Frequency Identification – RFID)** un inteligentu vidi (*ambient intelligence*) – kā turpmākus pasākumus pēc Eiropas Komisijas paziņojuma par *RFID* un ar to saistīto EDAU atzinumu.

EDAU arī ir skaidrojis savu iespējamo devumu **ES zinātnes pētniecībā un tehnoloģijas attīstībā (research and technological development – RTD)** un jau sāktās konsolidētās darbības. Ir pieņemts **politikas dokuments**, lai raksturotu vietu, kas EDAU iestādei septītā zinātnes pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammā varētu būt atvēlēta pētniecības un tehnoloģiju attīstības projektos.

Datu kvalitāte

Datu kvalitāte ir bijis vēl cits svarīgs temats. Patiesi, datiem ir jābūt ļoti precīziem, lai izvairītos no apstrādājamās informācijas satura divdomības. Tālab pats svarīgākais ir nodrošināt, lai datu precizitāti pārbaudītu regulāri un nopietni. Turklāt patiešām kvalitatīvi dati ne tikai dod elementāras garantijas datu subjektiem, bet arī palīdz datus efektīvi izmantot tiem, kas tos apstrādā.

Jauni notikumu pavērsieni un prioritātes

Ir apzinātas vairākas perspektīvas nākotnes pārmaiņas, kas EDAU noderēs par galveno prioritāšu programmu. Pie tām pieder jaunas **tehnoloģiskas tendences**, kas rada ļoti nopietnas problēmas datu aizsardzībai un privātumam, piemēram, neklātienas datorsistēmu (*cloud computing*)³ un ātras DNS noteikšanas tehnoloģija.

Runājot par jauniem pavērsieniem **politikas un tiesību aktu jomā**, galvenie jautājumi, kam EDAU ir iecerējis veltīt īpašu uzmanību, ir šādi –

- apsvērumi par turpmākiem **datu aizsardzību pamatlēmuma** uzlabojumiem, lai celtu aizsardzības līmeni, ko nodrošina jaunais trešā pīlāra instruments;
- **datu aizsardzības direktīvas** nākotne;
- brīvības, drošības un tiesiskuma jomā izstrādātā Eiropas Komisijas daudzgadu programma, ko dēvē par “**Stokholmas programmu**”;
- galvenās tendences **tiesībaizsardzības un** likumdošanas darbībās, kas ir saistītas ar terorisma un organizētas noziedzības apkarošanu;
- regulas par **dokumentu pieejamību atklātībā** pārskatīšana;
- jaunas ierosmes, lai stiprinātu **pārrobežu veselības aprūpi**, apvienotu ar informācijas tehnoloģiju lietojumu.

---

³ Neklātienas datorsistēmas (*cloud computing*) nozīmē izmantot interneta (“mākoņu” - “*cloud*”) datortehnoloģiju daudziem dažādiem pakalpojumiem. Apziņējums raksturo tādu datordarību stilu, kura – dažkārt virtuālie – resursi var dinamiski mainīties, un ko sniedz internetā kā pakalpojumus.

Sadarbība

EDAU sadarbojas ar citām datu aizsardzības iestādēm, lai veicinātu konsekventu datu aizsardzību visā Eiropā. Sadarbības uzdevums arī ir attiecināms uz sadarbību ar pārraudzības struktūrām, kas ir izveidotas saskaņā ar ES trešo pīlāru, lielu IT sistēmu kontekstā.

Galvenā Eiropas datu aizsardzību iestāžu savstarpējas sadarbības platforma ir **29. panta darba grupa**, kas Eiropas Komisiju neatkarīgi konsultē datu aizsardzību jautājumos. EDAU piedalās darba grupas darbībās, kurai ir būtiski svarīgs uzdevums – panākt, lai vienādi piemērotu datu aizsardzības direktīvu.

EDAU sinerģijā ir sadarbojies ar darba grupu daudzos jautājumos, bet ir pievērsis īpašu uzmanību datu aizsardzības direktīvas īstenošanai un datu aizsardzības problēmām, ko rada jaunas tehnoloģijas. EDAU arī stipri ir atbalstījis ierosmes atvieglināt starptautiskas datu plūsmas (piem., korporatīvus noteikumus, kas uzliek saistības (*Binding Corporate Rules*)).

Darba grupa 2008. gadā pieņēma atzinumus par ierosinātiem tiesību aktiem, par ko dažkārt arī EDAU bija nācis klajā ar atzinumiem (piem., pārskatīto ePrivātuma direktīvu). Kaut gan EDAU sniegtas konsultācijas ir obligāts ES likumdošanas procesa elements, darba grupas devums arī ir ļoti derīgs, it īpaši tāpēc, ka tajā var būt ietverti īpaši punkti, kam pievērst uzmanību no attiecīgu valstu perspektīves. EDAU tālab ir gandarīts par minēto devumu, kas ir saskanējis ar viņa paša atzinumiem.

Viens no svarīgākiem EDAU sadarbības uzdevumiem ir saistīts ar saskaņotu **Eurodac** pārraudzību, jo tajā par datu aizsardzības uzraudzību kopīgi atbild valstu datu aizsardzības iestādes un EDAU. *Eurodac* pārraudzības koordinācijas grupa – tajā ir attiecīgu valstu datu aizsardzības iestādes un EDAU – 2008. gadā sanāca divas reizes, īpašu uzmanību pievēršot 2007. gada decembrī grupas pieņemtās darba programmas īstenošanai. Darba programmā bija izvēlēti trīs temati, ko izskatīt sīkāk un par ko sniegt pārskatu, proti – datu subjektu informēšana, bērni un *Eurodac*, kā arī *DubliNet*⁴. Lidztekus sistēma, kurā grupa darbojas, arī ir piesaistījusi uzmanību – Eiropas Komisija saskaņā ar vispārējiem patvēruma meklētājiem domātiem pasākumiem ir sākusi pārskatīt Dublīnas regulu un *Eurodac* regulu.

Tas, ka EDAU ir cieši jāsadarbojas ar citām datu aizsardzības iestādēm **trešā pīlāra jautājumos** – policiju un tiesu iestāžu sadarbības jomā – pēdējos gados ir kļuvusi vēl acīmredzamāks, jo aizvien vairāk ir Eiropas un starptautisku mērogu ierosmju, kurās ir paredzēts vākt personas datus un dalītos tajos. EDAU tiecas ES trešā pīlārā izveidoto Šengenas apvienoto pārraudzības struktūru (Eiropola, *Eurojust* un muitas informācijas sistēmas) darbībā nodrošināt pastāvīgi augsta un konsekventa līmeņa datu aizsardzību. EDAU 2008. gadā ir aktīvi palīdzējis sanāksmēs, ko ir rīkojusi policiju un tiesu iestāžu sadarbības darba grupa, pievēršoties diskrētiem jautājumiem, piemēram, Prīmes Līguma īstenošanai, datu aizsardzības pamatlēmuma īstenošanai trešajā pīlārā un pasažieru vārdu reģistram (*Passenger Name Records – PNR*).

Sadarbība citos **starptautiskos forumos** visu laiku ir pievērsusi EDAU uzmanību. Tāpat kā agrākos gadus, EDAU ir piedalījies Eiropas un starptautiskās datu aizsardzības un privātuma komisāru konferencēs, kuru dalībnieki pārrunāja aktuālas datu aizsardzības problēmas, piemēram, notikumu attīstību saistībā ar aizsargpasākumiem un jaunām tehnoloģijām, un jautājumu par privāto dzīvi

⁴ *DubliNet* ir drošs elektronisks pārvades kanālu tīkls, kas savieno dažādu valstu iestādes, kuras risina ar patvēruma meklētāju pieteikumiem saistītus jautājumus. Parasti *Eurodac* sistēmā atrasti dati ("bit") ierosina datu apmaiņu par attiecīgo patvēruma meklētāju. Datu apmaiņā izmanto *DubliNet*.

pasaulē, kurā nav robežu. Pienācīgus turpmākus pasākumus ir izpelnījusies arī “Londonas ierosme”, kurā ir paredzēts labāk informēt par datu aizsardzību un padarīt to efektīvāku. Visbeidzot, pēc līdzīgiem 2005. un 2007. gadā organizētiem pasākumiem pašlaik apspriež domu rīkot trešo semināru par datu aizsardzību starptautiskās organizācijās.

Deklarācija

Informācija un saziņa ir ļoti svarīga, nodrošinot EDAU galveno darbību pamanāmību un labāk informējot gan par EDAU darbu, gan par datu aizsardzību kopumā. Tas ir vēl jo stratēģiski svarīgāk tāpēc, ka EDAU joprojām ir samērā jauna iestāde, un vēl vairāk jākonsolidē informācija par tās uzdevumu ES mērogos.

Četrus gadus pēc darba sākuma kļūst pamanāms, ka saziņas uzsvēršana ir stipri palīdzējusi **pamanāmības** ziņā. Pie nozīmīgiem parametriem, kas liecina par sasniegto, pieder lielāks saņemto informācijas lūgumu skaits, aizvien lielāks interneta lapas apmeklējumu skaits, nepārtraukts informatīvās avīzes abonētu skaita pieaugums, regulāri mācību apmeklējumu lūgumi, ko saņem EDAU, un ielūgumi uz konferencēm. Turklāt sistēmātiskāki kontakti ar masu informācijas līdzekļiem un – tādējādi – būtiski labāks pārskats par EDAU darbībām masu informācijas līdzekļos īpaši atbalsta viedokli, ka EDAU ir kļuvis par atsaucē punktu, risinot datu aizsardzības problēmas.

Attiecības ar masu informācijas līdzekļiem joprojām ir bijušas svarīgākās, lai pievērstu īpašu uzmanību saziņas darbībām, jo EDAU 2008. gadā ir sniedzis apmēram divdesmit piecas **intervijas** žurnālistiem, kas ir pārstāvējuši iespiestus, apraides un elektroniskus masu informācijas līdzekļus. Preses dienests ir izdevis 13 **preses paziņojumus**, no kā lielākā daļa ir attiekušies uz jauniem atzinumiem par tiesību aktiem, kam ir liela vispārēja nozīme plašā sabiedrībā. Tie ir aptvēruši tādas problēmas kā ePrivātuma direktīvas pārskatīšanu, pamatlēmuma pieņemšanu par datu aizsardzību trešā pilārā, ES dokumentu pieejamību atklātībā un transatlantisku dalīšanos informācijā tiesībaizsardzības vajadzībām. Preses konference bija organizēta arī 2008. gada maijā, lai presi iepazīstinātu ar galveniem 2007. gada pārskata ziņojuma secinājumiem.

Līdztekus regulāriem masu informācijas līdzekļu jautājumiem preses dienests ir izskatījis apmēram 180 sabiedrības **lūgumus pēc informācijas**, ko iesnieguši daudzi dažādi cilvēki un ieinteresētas puses. EDAU jutās gandarīts par tādu **studentu grupu** apmeklējumiem, kuri specializējas Eiropas tiesību, datu aizsardzības jautājumos un/vai IT aizsargpasākumu problēmās, jo tā viņš kontaktējās arī ar akadēmisko vidi.

Lai EDAU plašāk iepazīstinātu ar veiktajām darbībām, viņš visu laiku ir izmantojis šādus informācijas līdzekļus –

- **interneta vietni** – interneta lapā ir ieviesti tehniski atjauninājumi un satura uzlabojumi, tostarp izstrādāta personas datu aizsardzības terminu vārdnīca un “jautājumu un atbilžu” iedaļa. Statistikas dati liecina, ka no 2008. gada 1. februāra līdz 31. decembrim interneta lapu ir kopumā apmeklējis 81 841 cilvēks, un vislielākais apmeklētāju skaits – 10 095 – to ir aplūkojis maijā, kad publicēts 2007. gada pārskata ziņojums;
- **informatīvu elektronisku avīzi** – 2008. gadā ir laisti klajā pieci EDAU informatīvās avīzes numuri. Abonētu skaits laikā no 2007. gada līdz 2008. gadam ir būtiski audzis. Ir veikti sagatavošanas darbi, lai nodrošināti atjauninātu informatīvu avīzi, nodrošinot lasītājiem ērtāku informācijas līdzekli;
- **informatīvus iepazīstināšanas pasākumus** – EDAU ir atsācis piedalīties Datu aizsardzības dienas un ES Atvērto durvju dienas pasākumos; izvietojis informācijas standus galvenās ES iestādēs;
- **informatīvas brošūras** – ir sākts atjaunināt informatīvu brošūru, 2009. gada janvārī paredzot pirmo EDAU pilnvaru beigas.

Administrācija, budžets un personāls

lai vēl vairāk konsolidētu sekmīgo sākumu un tāad veiktu jaunuzticētus uzdevumus, EDAU ir saņēmis **papildu resursus** gan budžeta (no EUR 4 955 726, kas atvēlēti 2007. gadā, 2008. gadā palielinot summu līdz EUR 5 307 753), gan personāla ziņā (no 29 līdz 33 darbiniekiem).

Runājot par **budžetu**, 2008. gadā sāka lietot jaunu budžeta terminoloģiju, lai nodrošinātu pārskatāmību, ko prasa budžeta iestāde. Pārskatā par 2007. finanšu gadu Eiropas Revīzijas palāta norādīja, ka revīzija nav likusi nākt klajā ar kādām piebīdēm.

Cilvēkresursu ziņā aizvien labāka iestādes pamanāmība rada aizvien lielāku darba slodzi, kā arī plašākus uzdevumus. EDAU tomēr ir izlēmis kontrolēt izaugsmi, lai nodrošinātu jaunu personāla locekļu pilnīgu iekļaušanos kolektīvā. EDAU tālab ir lūdzis 2008. gadā radīt tikai četrus jaunus amatus. Stažieru mācību programmas joprojām reizē uzņem apmēram divus stažierus. Turklāt divi norīkoti attiecīgu valstu eksperti ir pieņemti darbā no attiecīgu valstu datu aizsardzības iestādēm.

Runājot par EDAU **organizatorisko hierarhiju**, augošā darba slodze ir likusi izveidot jaunu – koordinatora – amatu. Lai to nodrošinātu, pieci koordinatori ir norīkoti konsultāciju un pārraudzības komandās.

Runājot par **iekšējām pārbaudēm**, EDAU dienestu un iekšēju revidentu veikti izvērtējumi ir pierādījuši iekšēju pārbažu sistēmas funkcionalitāti un efektivitāti, un spēju nodrošināt loģiskas garantijas, lai sasniegtu iestādes mērķus.

EDAU ir iecēlis savu **datu aizsardzības inspektoru**, lai nodrošinātu Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērošanu savā iestādē. Process, lai apzinātu datu apstrādes darbības, kurās apstrādā personas datus un noteiktu, uz kurām darbībām attiecas provizorisks pārbaudes, turpinājās arī 2008. gadā. Iekšēju darbību inventārs ir izstrādāts galīgā variantā. To ņemot par pamatu, ir sākti pirmie paziņošanas procesi.

Ir pieņemti jauni **iekšēji noteikumi**, kas ir vajadzīgi, lai iestāde funkcionētu pareizi, kā arī lēmumi par sertifikāciju, aizsargpasākumiem un par vietēju drošības jautājumu inspektora iecelšanu Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājam.

Jaunas dokumentu apsaimniekošanas sistēma (*document management system – GEDA*) ir īstenota. Tās īstenošana ir uzskatāma par pirmo soli lietu plūsmu apsaimniekošanas sistēmas attīstībā, labāk atbalstot EDAU darbības.

Eiropas Komisija

2008. gada pārskata ziņojums — Kopsavilkums

Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs

2008 — 16 lpp. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-95030-88-6

Kā saņemt ES izdevumus

Maksas izdevumi:

- iepērkoties EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- grāmatnīcās, norādot nosaukumu, izdevēju un/vai ISBN numuru;
- tieši sazinoties ar vienu no mūsu pārdošanas punktiem. Informāciju saziņai varat iegūt šādā interneta adresē: <http://bookshop.europa.eu> vai sūtot faksu uz +352 2929-42758.

Bezmaksas izdevumi:

- izmantojot EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- Eiropas Komisijas pārstāvniecībās un delegācijās. Informāciju saziņai varat iegūt šādā interneta adresē: <http://ec.europa.eu> vai sūtot faksu uz +352 2929-42758.

EIROPAS DATU
AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

*personas datu aizsardzības
sargs Eiropas Savienībā*

www.edps.europa.eu

■ Publikāciju birojs